

Saksframlegg

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Kommunestyret	20.06.2017	

Kommunal forskrift for langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende- midlertidig vedtak gjeldende fra 1. juli 2017

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommunal forskrift for langtidsopphold i sykehjem eller i tilsvarende bolig vedtas med virkning fra 1. juli 2017.

Vedtaket er midlertidig inntil saken behandles på nytt i september etter at høringsuttalelser med frist 17. juli er mottatt.

Vedlegg

- 1 Høringsbrev, forslag til kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass m.m
- 2 Forskrift om tildeling av langtidsopphold og helse-og omsorgstjenester i institusjon, kriterier og ventelister m.m. i Frosta kommune
- 3 Iverksettelse av lokal forskrift om sykehjemsplass

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. av 24.juni 2011

Bakgrunn for saken:

Det skal utformes en lokal kommunal forskrift for langtidsopphold i sykehjem og tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Forskriften skal bidra til forutsigbarhet ved tildeling av langtidsopphold.

Stortinget vedtok 9. juni endring av Pasient- og brukerrettighetsloven og Helse- og omsorgstjenesteloven som innebærer «å tydeliggjøre retten til sykehjemsplass eller opphold i sykehjem og tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns omsorg» i følge innstilling 372 L fra Helse- og omsorgskomiteen.

Gjennom åpenhet om både kriterier for tildeling av plass og ventelister vil vi kunne se hvor behovene er størst, noe som igjen vil kunne bidra til at kommunene styrker innsatsen der behovene tydeliggjøres.

Saksopplysninger:

Saken 2017/1767-1 er behandlet i Komite Folk 3.3.2017 og i Kommunestyret 23.5.2017

Vedtak:

«Kommunal forskrift for langtidsopphold i sykehjem i Frosta kommune vedtas.

Forskriften legges ut på høring i 6 uker og den lokale forskriften implementeres fra 1.september 2017»

Fylkesmannen har senere gitt tilsvaret på orientering fra Frosta kommune om at forskriften først kan tre i kraft fra september 2017 og anmoder kommunen til å opprettholde lovens krav som sier 1. juli.

Stortinget vedtok 9. juni endring av Pasient- og brukerrettighetsloven og Helse- og omsorgstjenesteloven som innebærer «å tydeliggjøre retten til sykehjemsplass eller opphold i sykehjem og tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns omsorg» i følge innstilling 372 L fra Helse- og omsorgskomiteen.

Det vises til Stortingets behandling av Prop. 99 L (2915–2016) og vedtak av 17. juni 2016 om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Bestemmelsene omfatter rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester, kriterier og ventelister. Det vises til vedlegg der de nye bestemmelsene gjengis i fulltekst.

En av de nye bestemmelsene (khol. § 3-2 a annet ledd) pålegger landets kommuner å utforme egen forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem m.m. De kommunale forskriftene skal tre i kraft 1. juli 2017. Det er varslet at det også vil bli utarbeidet nasjonale kriterier, og at disse vil tre i kraft på et senere tidspunkt.

Arbeidet med utforming av lokal forskrift har vært utfordrende. Tekster er delvis utformet i samarbeid med flere kommuner på et arbeidsseminar i regi av Omsorgsjuss AS, delvis av en arbeidsgruppe i kommunen som har bestått av Enhetsleder i Helse og omsorg og saksbehandlere på Forvaltningskontoret.

I arbeidet med utformingen av kommunal forskrift er det vurdert om forskriften også bør omfatte mer enn kriterier for tildeling av plass i sykehjem og tilsvarende bolig, da det er en forholdsvis liten andel av de som mottar helse- og omsorgstjenester som får dette i institusjon eller i et bo- og tjenestetilbud som ligner til forveksling på institusjon.

Med dette som utgangspunkt foreslår vi at forskriften også presiserer ansvars- og myndighetsforhold i forvaltning av helse og omsorgstjenesten, jf. forslag til tekst i § 4. For å likestille de som får utmålt rett til tjenester i egen bolig, herunder de som får et nytt botilbud i tilsvarende bolig, med de som tilbys opphold i institusjon, foreslås det at det skal fattes enkeltvedtak om utmåling av helse- og omsorgstjenester ved opphold i institusjon, jf. forslag til tekst i § 9. Dette vil bedre rettssikkerheten til pasienter eller brukere i institusjon betydelig sammenlignet med dagens praksis. I tråd med statlige føringer for når det kreves enkeltvedtak ved endring i tjenestetilbudet, legges det også opp til at saksbehandling ved flytting mellom avdelinger i institusjon skal skje etter forvaltningslovens bestemmelser.

De som har behov for et nytt bo- og tjenestetilbud i institusjon umiddelbart, har rett til dette. De som vurderes til ikke å ha et øyeblikkelig behov for langtidsopphold i institusjon, men som er best tjent med dette, vil også få det dersom kommunen har egnet, ledig institusjonsplass. Dersom det ikke finnes egnet, ledig institusjonsplass i kommunen, vil de som kan gis et godt tjenestetilbud i sitt opprinnelige hjem få vedtak om å bli satt på en prioritert venteliste over personer som venter på å få tildelt langtidsopphold. Ved ledighet vil den som på dette tidspunktet blir vurdert til å ha størst behov for langtidsopphold, få tilbud om det. De som er satt på lista skal selvfølgelig ha vedtak om forsvarlige og behovsdekkende helse- og omsorgstjenester mens de venter på å få tildelt nytt botilbud, jf. § 10 siste setning.

Kriterier for tildeling av langtidsopphold (vedlegg)

Grunnlag for vurdering og tildeling av langtidsopphold i institusjon

Frosta kommune bruker beste effektivt omsorgsnivå (BEON) som prinsipp ved tildeling av tjenester og tiltak i omsorgstrappen. Omsorgstrappen har tjenester på ulike nivå der økende hjelpebehov møtes med økende og mer omfattende tjenestetilbud av ulik art. Tjenester på lavere nivå skal som hovedregel være forsøkt før tildeling av langtidsopphold i sykehjem.

Langtidsopphold i sykehjem skal fortrinnsvis være et tilbud til personer over 67 år.

Momenter som skal inngå i vurderingen av tildeling av langtidsopphold i sykehjem og mulighet til å få stå på venteliste til slikt bo- og tjenestetilbud

Om pasient eller bruker får tildelt langtidsopphold i sykehjem, beror på en helhetsvurdering der blant annet følgende momenter inngår:

- a) hvilke typer helse- og omsorgstjenester det er behov for, og hvor omfattende og varig behovet for helse- og omsorgstjenester er,
- b) om det er nødvendig med tjenester, tilsyn eller tilstedeværelse gjennom hele døgnet eller med korte mellomrom,
- c) om pasienten eller brukeren har kognitiv svikt, og hvor alvorlig den kognitive svikten er,
- d) pasientens eller brukerens evne til selv å tilkalle hjelp ved behov,
- e) om alternativer til bo- og tjenestetilbud i sykehjem er prøvd ut eller vurdert og ikke funnet hensiktsmessig eller forsvarlig, herunder korttidsopphold i sykehjem, opphold i omsorgsinstitusjon, (hverdags)rehabiliteringstiltak, helse- og omsorgstjenester i hjemmet, dagtilbud, forebyggende tjenester, tilrettelegging av hjemmet eller omgivelsene, hjelpemidler, tekniske løsninger og velferdsteknologi, frivillig bistand fra nærstående og avlastning,
- f) om pasienten eller brukeren uten endring av bosituasjonen risikerer å komme til skade eller å få sin helsetilstand eller funksjonsevne forverret, eventuelt om flytting kan virke skadeforebyggende eller bidra til at vedkommende får mulighet for å forbedre sin helsetilstand eller funksjonsevne,
- g) hensynet til andre personer, herunder pårørendes belastning og om pasienten eller brukeren er til fare for andre, og
- h) om geografiske forhold gjør det uforsvarlig eller uhensiktsmessig å gi tjenester der pasienten eller brukeren bor.

Dersom opphold i sykehjem etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester, skal slikt opphold tildeles umiddelbart. Pasienten eller brukeren kan i slike tilfeller ikke settes på venteliste. For øvrig vil pasienter eller brukere som er best tjent med slikt bo- og tjenestetilbud, settes på venteliste. De som står på ventelisten vil bli vurdert ved ledighet, og den med størst behov tildeles plass først.

For å få plass i spesialavdeling er det et vilkår at pasienten eller brukeren er i målgruppen for det aktuelle bo- og tjenestetilbudet. For å få plass i skjermet enhet for personer med demens, jf. forskrift 14. november 1988 nr. 932, sykehjemsforskriften, §§ 2-1 bokstav e og 4-7, skal en demensdiagnose være stilt.

Momenter knyttet til pasientens eller brukerens ønsker

For at saken skal være tilstrekkelig utredet, må det være gjennomført et møte e.l. med pasienten eller brukeren og/eller partsrepresentanten med følgende formål:

- a) å gi pasienten eller brukeren den informasjon om kommunens tjenester og den veiledning som trengs for at vedkommende skal kunne ivareta sine interesser i saken, herunder informasjon om betaling m.m., jf. denne forskriften § 11 tredje ledd,
- b) å kartlegge pasienten eller brukerens ressurser og behov for helse- og omsorgstjenester, sosial kontakt og opplevd trygghet
- c) å få vurdert pasientens eller brukerens samtykkekompetanse og eventuelle behov for å få oppnevnt en partsrepresentant,
- d) å få samtykke fra pasienten eller brukeren til å innhente ytterligere opplysninger som er nødvendige for saksutredningen fra andre, og
- e) å få klarhet i hvilke ønsker pasienten eller brukeren har etter at tilstrekkelig informasjon er gitt, herunder om det er pasienten eller brukeren selv eller partsrepresentanten som har gitt uttrykk for disse ønskene.

Pasienten eller brukeren kan la være å ta imot tilbud om langtidsplass i sykehjem, med mindre vilkårene i lov 2. juli 1999 nr. 63 kapittel 4A er oppfylt. Pasienten eller brukeren mister ikke retten til å stå på venteliste ved å takke nei til et tilbud som blir gitt av kommunen.

Momenter knyttet til saksutredningen

For at en sak som gjelder tildeling eller avslag på langtidsopphold i sykehjem skal anses som tilstrekkelig opplyst, må alle relevante forhold være utredet, herunder:

- a) opplysninger om forhold som er nevnt i denne forskriften § 7 første til tredje ledd,
- b) opplysninger fra møte e.l. med pasienten eller brukeren og/eller vedkommendes partsrepresentant, jf. denne forskriften § 8,
- c) funn fra kommunens egen kartlegging, herunder IPLOS-kartlegging, og eventuelle resultater fra vurderingsopphold i sykehjem, og
- d) opplysninger fra spesialisthelsetjenesten, fastlegen, private tilbydere av helse- og omsorgstjenester og/eller annet helsepersonell, herunder om diagnose, prognose, medisinsk, ernæringsmessig eller annen utredning og behandling og hjelpebehov, eller fra andre deler av den offentlige forvaltningen.

Dersom saken ikke er tilstrekkelig utredet til at det kan fattes enkeltvedtak om tildeling av langtidsopphold, må saken utredes videre inntil det foreligger et forsvarlig beslutningsgrunnlag. I forbindelse med saksutredningen kan det fattes enkeltvedtak om korttidsopphold i sykehjem for vurdering av bistandsbehov.

Rett til enkeltvedtak om langtidsopphold og helse- og omsorgstjenester

Tildeling av langtidsopphold skjer på bakgrunn av helseopplysninger, søknad og vurdering av individuelle behov. På bakgrunn av dette fattes det enkeltvedtak.

Pasient eller bruker som i enkeltvedtak får tildelt opphold i institusjon har rett til at enkeltvedtaket også omfatter de helse- og omsorgstjenestene som skal gis under oppholdet. Det skal fattes nytt enkeltvedtak ved vesentlige endringer i innholdet eller omfanget av de helse- og omsorgstjenestene som gis i institusjon. Det skal videre fattes nytt enkeltvedtak ved flytting av pasient eller bruker mellom ulike institusjoner eller avdelinger.

Vurdering:*Økonomiske konsekvenser:*

Ingen økonomiske konsekvenser da antall plasser og behov for plass vil være som før.

Konsekvenser for folkehelse:

Positivt med tanke på forutsigbarhet og trygghet i befolkningen.

Konsekvenser ytre miljø:

Ingen konsekvenser for ytre miljø.

Konklusjon:

Kommunal forskrift for langtidsopphold i sykehjem eller i tilsvarende bolig vedtas med virkning fra 1. juli 2017.

Vedtaket er midlertidig inntil saken behandles på nytt i september etter at høringsuttalelser med frist 17. juli er mottatt.

Arne Ketil Auran
Rådmann